

Zaaknummer : 00578726
Ons Kenmerk : ODH-2020-00089632
Datum : 8 juli 2020

Beschikking

Wet natuurbescherming - Beheer en schadebestrijding

Onderwerp

Opdracht in de zin van artikel 3.18 lid 1 van de Wet natuurbescherming aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om de omvang van de populatie van het damhert in en nabij polder Westveen (gemeente Nieuwkoop), zo spoedig mogelijk tot nul terug te brengen met een maximale tijdsduur van 5 jaar. Ter uitvoering van de opdracht wordt gebruik gemaakt van het geweer met geluiddemper en honden, niet zijnde lange honden, kunstlicht en nachtzichtapparatuur. Er mag gedurende het gehele etmaal van de middelen en methoden gebruik gemaakt worden. De uitvoering vindt plaats op alle gronden binnen het vastgestelde beheergebied, met uitzondering van particuliere erven en tuinen.

Besluit

Wij besluiten:

- I. een opdracht ex artikel 3.18, eerste lid, in samenhang met het vierde lid, van de Wet natuurbescherming te geven aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om de omvang van de populatie van het damhert (*dama dama*) in en rondom polder Westveen nabij Woerdense Verlaat tot nul terug te brengen. In voorschrift 1 van dit besluit is een beschrijving van de begrenzing van het beheergebied opgenomen en als bijlagen 1 en 2 kaarten van het beheergebied;
- II. dat ter uitvoering van de opdracht als bedoeld onder beslispoint I. de Faunabeheereenheid Zuid-Holland aangewezen wordt;
- III. ter uitvoering van de opdracht als bedoeld onder beslispoint I, wijzen wij het geweer en honden, zijnde geen lange honden, aan, waarbij de honden worden ingezet bij nazoek van gewonde damherten;
- IV. ter uitvoering van de opdracht als bedoeld onder beslispoint I. ontheffing te verlenen van de verboden zoals genoemd in de krachtens artikel 3.26, derde lid, Wet natuurbescherming gestelde regels voor wat betreft:
 - het gebruik van een geweer voorzien van een geluiddemper en/of kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten (artikel 3.13, vierde lid van het Besluit natuurbescherming);
 - het gebruik van een geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst. Wij geven toestemming om het geweer te gebruiken gedurende het gehele etmaal (artikel 3.16 eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming).

- V. de voorschriften 1 tot en met 6 te verbinden aan de opdracht;
- VI. dat deze opdracht een geldigheidsduur heeft van 5 jaar, te rekenen vanaf ondertekening van dit besluit.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ir. L.P. Klaassen
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage(n)

1. Beheerkaart polder Westveen en omgeving met weergave van jachtvelden waarop de bestrijding plaats kan vinden, stratenkaart (kenmerk ODH-2020-00046416)
2. Beheerkaart polder Westveen en omgeving met weergave van jachtvelden waarop de bestrijding plaats kan vinden, luchtfoto (kenmerk ODH-2020-00046417)
3. Begrenzing polder Westveen/Stichting Incident Management NL (kenmerk ODH-2020-00046419)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Begrenzing van het beheergebied

1. Het beheergebied waar de damherten bestreden worden is als volgt begrensd: de meest noordelijke punt van het beheergebied is het punt aan de provinciale grens Zuid-Holland en Utrecht bij Kade 17 Zevenhoven. Vandaar langs het voormalige uitpad en brug, via Hogedijk naar Jonge Zevenhovenseweg, via Kousweg naar Noorden. Langs Noorden via de Prolkade, in het verlengde daarvan het gebied overstekend naar de Kadewetering. Deze zuidwaarts volgend naar de Werkschuur de Kievit van Natuurmonumenten. Vanaf daar de provinciale grens tussen Zuid-Holland en Utrecht volgend tot aan het noordelijke punt: het eerste stukje vanaf de Bosweg door weiland en vervolgens langs de Oude Meije, overgaand op de Toegang. Daar grens volgend eerst door weilanden, vervolgens langs een wetering (onbekende naam) tot aan de Lange Meentweg en de Wilnisse Zuwe, via de Ennipwetering en Kromme Mijdrecht terug naar het meest noordelijke punt.

Voorschriften voor de Faunabeheereenheid

2. De Faunabeheereenheid Zuid-Holland verleent voor uitvoering van de opdracht schriftelijk of digitaal toestemming aan de betreffende jachthouders, die allen lid zijn van de Wildbeheereenheid De Aarlanden.
3. Alvorens van deze opdracht gebruik kan worden gemaakt, dient er een plan van aanpak te worden opgesteld en aan de Faunabeheereenheid te worden voorgelegd en goedgekeurd.

Voorschriften voor de uitvoerder

4. De uitvoerder van de opdracht dient te voldoen aan de gestelde uitvoeringsregels, zoals vermeld op het uitvoeringsformulier van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland.
5. De uitvoerder van de opdracht dient (een kopie van) de opdracht en (een kopie van) het uitvoeringsformulier, waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld, te kunnen tonen.
6. Voor alle acties waarbij het geweer wordt ingezet, ongeacht de locatie, geldt dat uiterlijk de dag voorafgaand aan de actie voor 20:00 uur door de uitvoerder melding te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, afdeling Toezicht en handhaving, team Groene Wetten. E-mailadres voor meldingen is meldingWnb@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moet de uitvoeringscode worden vermeld, evenals de locatie, de datum en het tijdvak van maximaal 4 uur, waarbinnen de bestrijdingsactie zal plaatsvinden.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

In en nabij polder Westveen zwerven voorjaar 2020 ca 25 damherten rond.¹ Polder Westveen ligt in de gemeente Nieuwkoop, tussen de Nieuwkoopse Plassen, de Noordse Buurt, het riviertje Kromme Mijdrecht en de kern Woerdense Verlaat. Het gebied heeft een oppervlakte van ca. 83 hectare. De polder is eigendom van Natuurmonumenten en behoort tot het Natuurnetwerk Nederland en maakt deel uit van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. De damherten behoren tot of zijn nakomelingen van een groep van 8 damherten die tussen 2008 en 2010 zijn uitgebroken. Zij werden tot die tijd gehouden door een particulier binnen een raster. Er zijn destijds diverse inspanningen verricht om de dieren weer binnen het raster te krijgen, maar zonder resultaat. Gelet op de samenstelling van de populatie wordt verwacht dat in de zomermaanden van 2020 de populatie met maximaal 11 kalveren zal toenemen. De jaren daarna zal de populatie nog verder doorgroeien gelet op de ruime beschikbaarheid aan voedsel in het gebied. De damherten zijn in dit gebied ongewenst om 2 redenen, te weten:

1. Op grond van het beheerplan voor Natura 2000 - gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck geldt er een uitbreidingsopgave voor het habitattype H6410 blauwgraslanden. Deze uitbreidingsopgave wordt niet gehaald indien damherten in het gebied blijven leven vanwege overbegrazing van dit habitattype.
2. De verkeersveiligheid wordt bedreigd als het aantal damherten groeit. Polder Westveen is te klein om een grotere populatie te herbergen. Nu al begeven dieren zich buiten de polder. Bij het groeien van de populatie is het een kwestie van tijd tot zij hun gebied uitbreiden. Daarmee wordt de verkeersveiligheid op de provinciale weg N463 bedreigd.

Om bovenstaande redenen (die wij hierna toelichten) hebben wij besloten om aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland opdracht te verlenen om de populatie damherten te beheren.

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 Wet natuurbescherming zijn toegepast op deze beschikking.

De ontwerpbeschikking heeft van 26 mei 2020 tot en met 6 juli 2020 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd gezag voor het geven van de opdracht.

¹ Telling Natuurmonumenten d.d. 11 oktober 2019. Waarneming: 11 hindses, 5 bokken en 9 (niet geslachtsrijpe) kalveren.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Het damhert behoort tot de soorten die worden beschermd op grond van art. 3.10 Wet natuurbescherming (de zgn. nationaal beschermde soorten). Voor het doden van deze soorten is een ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid jo. art. 3.8, eerste lid, Wet natuurbescherming vereist. Een ontheffing is niet vereist voor zgn. 'verwilderde dieren' in de zin van artikel 3.18, vierde lid jo. eerste lid, Wet natuurbescherming, omdat zij niet van nature in het wild leven.² Voor deze dieren kunnen Gedeputeerde Staten aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens – onder andere – artikel 3.10, eerste lid, Wet natuurbescherming de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van dieren van soorten te beperken als dat nodig is om de redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, sub a, b, c Wet natuurbescherming. Dat betekent dat op grond van artikel 3.18, vierde lid jo. 3.8, vijfde lid, Wet natuurbescherming de opdracht voor het beheer van verwilderde dieren niet getoetst wordt aan de volgende criteria:

- er geen andere bevredigende oplossing is, waarbij geen inbreuk op een of meer verbodsbepalingen wordt gemaakt;
- de inbreuk nodig is voor de volgende belangen:
 1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.12, tiende lid, Wet natuurbescherming hoeft een Faunabeheereenheid voor het beheer en bestrijding van exoten of verwilderde dieren geen faunabeheerplan vast te stellen. Voor deze populatie damherten is dat ook niet gebeurd.

De opdracht dient wel nodig te zijn op grond van een of meer van de redenen genoemd in artikel 3.17, eerste lid, sub a, b, c, Wet natuurbescherming: zie hierna onder Beoordeling/belang.

Definitie 'verwilderde dieren'

De Wet natuurbescherming kent geen definitie van 'verwilderde dieren'. In de Memorie van Toelichting bij het voorstel van de Wet natuurbescherming is de volgende omschrijving van 'verwilderde dieren' opgenomen:

² MvT bij het voorstel van de Wet natuurbescherming, TK 33348, nr. 3, pag. 265.

'Verwilderde dieren in de zin van het voorgestelde vierde lid van artikel 3.16 zijn voorheen gehouden dieren die structureel niet meer onder de beschikkingsmacht van de eigenaar vallen, of hun nakomelingen. Zij dienen derhalve onderscheiden te worden van dieren die ontsnapt zijn.'³

Ons inziens wordt in dit geval voldaan aan de omschrijving zoals hiervoor opgenomen. Daarbij baseren wij ons op de volgende omstandigheden. Omstreeks 1990 is de toenmalige eigenaar van de damherten begonnen met het houden van 2 damherten (een bok en een hinde) binnen een afrastering (bestaande uit gaas en prikkeldraad) van ongeveer 1 hectare. De dieren werden bijgevoerd en verzorgd. Rond de tijd van hun ontsnapping tussen 2008 en 2010 was het aantal damherten uitgegroeid tot ongeveer 8 stuks. Hoewel geprobeerd is om de damherten weer binnen de afrastering te krijgen, is dat niet gelukt. De dieren blijken zich sindsdien geheel zelfstandig en zonder bijgevoerd of op andere wijze verzorgd te worden in het gebied te kunnen handhaven en zelfs voort te kunnen planten. Zij vallen derhalve al sinds 10 jaar niet meer onder de beschikkingsmacht van een eigenaar. Daardoor is ons inziens sprake van een structurele situatie en gaat het niet meer om ontsnapte dieren. Dat er inmiddels 'in het wild levende' damherten van elders zich gevoegd kunnen hebben bij de populatie in de polder is zeer onwaarschijnlijk, gelet op de bevindingen van de wildbeheereenheid De Aarlanden, waarbinnen Polder Westveen ligt. Daar zijn geen (wilde) damherten waargenomen.⁴

De damherten in en nabij polder Westveen kunnen derhalve als verwilderde dieren worden aangemerkt, waarvoor wij bevoegd zijn opdracht te verlenen om de populatie te beheren in de zin van art. 3.18 Wet natuurbescherming.

Beoordeling

Wij maken van deze bevoegdheid gebruik om te voorkomen dat de komende jaren de populatie damherten zo groot wordt, dat het steeds lastiger en gevoeliger zal worden om ze te bestrijden. Wij willen zo veel mogelijk voorkomen dat dieren gedood moeten worden en als het dan onvermijdelijk blijkt, willen wij zo snel mogelijk ingrijpen om de aantallen te doden dieren zo laag mogelijk te houden. Wij achten het derhalve gewenst om een opdracht ex artikel 3.18 Wnb te geven, waarbij ook het gebruik van een geluiddemper, kunstlicht en nachtzichtapparatuur is toegestaan, alsmede ontheffing van het verbod om het geweer tussen zonsopgang en zonsopgang te gebruiken.

Belang

Deze opdracht baseren wij op de volgende belangen (artikel 3.18, vierde lid jo. eerste lid jo. artikel 3.17 eerste lid sub c jo. sub b, Wet natuurbescherming):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

Ad 1. Bescherming wilde flora

Het huidige leefgebied van de damherten bevindt zich binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2015 -2021.⁵ Dit gebied is onder meer aangewezen voor het habitattyp

³ MvT TK 33348, nr. 3, pag 268. N.B. Artikel 3.16 van het wetsvoorstel is in de definitieve wet vernummerd tot artikel 3.18 Wet natuurbescherming.

⁴ Bron: secretaris en telcoördinator van WBE De Aarlanden, de heer J.J. de Groot. Deze informatie wordt ondersteund door de data in de NDFF. In de afgelopen 10 jaar zijn in polder Westveen en omgeving geen waarnemingen van (wilde) damherten opgenomen.

⁵ <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2018/05/beheerplan2015-2021natura2000-gebiednieuwkoopseplassenendehaeck.pdf> Het beheerplan is vastgesteld op 1 juli 2015 met een looptijd van 6 jaar, dus tot 1 juli 2021.

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*), oftewel Blauwgraslanden. Het instandhoudingsdoel voor dit habitatype is uitbreiding van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. In het aanwijzingsbesluit⁶ staat hierbij als toelichting:

“Het gebied is van oudsher een belangrijk gebied voor het habitatype blauwgraslanden en nu vooral voor de landelijke spreiding van belang. Het gebied hoort tot de laatste bastions waar dit eertijds in de omgeving wijd verbreide habitatype blauwgraslanden nog voorkomt. Er is nog een vrij grote oppervlakte aanwezig. De kwaliteit is overwegend matig, maar plaatselijk goed. Er zijn goede potenties voor uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.”

Het habitatype Blauwgraslanden is sterk bedreigd.⁷ Ten tijde van de totstandkoming van het aanwijzingsbesluit besloeg het habitatype 6 – 15% van de landelijke populatie (klasse-indeling B2). Bovendien wordt het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck als belangrijkste gebied in het westen gezien met dit habitatype:

‘In het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) is door de uitbreiding met het aangrenzende beschermd natuurmonument De Meije de oppervlakte blauwgrasland toegenomen tot ruim 15 ha, waardoor dit Natura 2000-gebied het belangrijkste gebied in het westen van het land is met als bijzondere soort knotszegge.’⁸

Om de uitbreidingsopgave te kunnen halen wordt in het gebied het project Westveen uitgevoerd. In 2016 is door de stuurgroep van dit project besloten om nader onderzoek uit te voeren naar de potenties van het zuidelijk deel van Westveen voor nat schraalland, waartoe *Blauwgraslanden* worden gerekend⁹. Er is een bodemchemisch onderzoek in dit gebied uitgevoerd, waaruit blijkt dat de ontwikkeling van dit habitatype geschikt is en dat na inrichting de slagingskans van de ontwikkeling van dit type groot is.¹⁰ Thans wordt het schetsontwerp voor de inrichting opgesteld. Onderdeel daarvan is het onderzoeken van het belang en de mogelijkheden van natuurontwikkeling in het gehele zuidelijke deel (ca. 19 hectare grasland) van Westveen, afgemeten aan de potenties voor nat schraalland. De stuurgroep zal na het gereed komen van dit schetsontwerp besluiten over de verdere doorgang van deze natuurontwikkeling.¹¹ Ongeacht de uitkomst daarvan gaat Natuurmonumenten in ieder geval zijn gronden en nog nader te verwerven gronden binnen de polder plaggen voor schraalland. De inrichting zal zich binnen een paar jaar kunnen voltrekken.

De aanwezigheid van damherten tijdens dit proces van natuurontwikkeling is ongewenst. De begrazing door de damherten heeft tot gevolg dat, zodra inrichtingsmaatregelen worden genomen voor blauwgraslanden, er sprake zal zijn van overbegrazing. Dit leidt tot een afbreukrisico voor het ontwikkelen van het habitatype. Het is daarom gewenst dat de damherten tijdig uit dit gebied genomen worden, alvorens de bestrijding van de uitdijende populatie meer tijd in beslag zal nemen en de effecten van de inrichtingsmaatregelen in de weg staan. Zie hierna onder kopje ‘Duur van de opdracht’.

Ad 2. In het belang van de openbare veiligheid

Het gaat hier specifiek om het belang van verkeersveiligheid. Polder Westveen is relatief klein, begrensd aan de oostzijde door het water De Kromme Mijdrecht. Aan de noordzijde door caravanpark De Visotter en aan de zuidzijde door het dorp Woerdense Verlaat. Aan de westzijde van het gebied ligt de provinciale weg N463

⁶ Zie voor aanwijzingsbesluit:

https://www.natura2000.nl/sites/default/files/gebieden_aanwijzing_en_archief/103/N2K103_DB%20HVN%20Nieuwkoopse%20Plassen%20%26%20De%20Haeck.pdf (pag 16)

⁷ Pag 8 Aanwijzingsbesluit.

⁸ Pag 35 Aanwijzingsbesluit.

⁹ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/de-index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n10-vochtige-schraalgraslanden/n10-01-nat-schraalland/>

¹⁰ Bodemchemisch onderzoek voormalige landbouwgronden polder Westveen, Onderzoekcentrum Bware, d.d. 16 oktober 2018, rapportnr. RP-18.073.18.62

¹¹ Informatie afkomstig van FBE Zuid-Holland: schriftelijk op 27 januari 2020; telefonisch geactualiseerd op 14 april 2020.

(met een maximum snelheid van 80 km/uur), met een naastgelegen parallelweg (zie als bijlage 3 de bijgevoegde kaart).

De groep damherten slaapt in de rietlanden maar is inmiddels door de gehele polder gaan zwerven. De populatie groeit (zie hiervoor). Daardoor is het zeer aannemelijk dat, met hun van nature aanwezige drang, de groep zich zal gaan opsplitsen rondom verschillende bokken. De damherten zullen het territorium willen vergroten en zullen deze provinciale weg proberen over te steken. Dit is namelijk relatief gezien de gemakkelijkste “ontsnappingsroute” uit het gebied. Daarmee zal de kans op een (al dan niet forse) aanrijding sterk toenemen en/of zal er sprake zijn van schade en overlast.

Uit onderzoek¹² blijkt dat met name de populatieomvang bepalend is voor de kans op aanrijdingen. Op deze locatie is sprake van een uitdijende populatie met alle mogelijke gevolgen van dien. Aanrijdingen tussen verkeersdeelnemer en damhert schaden de verkeersveiligheid. Als een auto een damhert aanrijdt kan dit ernstige gevolgen hebben. Ernstiger dan bij een aanrijding met een ree. Dit omdat een damhert een groter dier is met een hogere schofthoogte en een hoger gewicht. Bij een aanrijding kan een damhert bijvoorbeeld over de motorkap via de voorruit de auto binnenkomen. Het gewei is hierbij een extra risicofactor. Een plotseling overstekend damhert kan ook voor (brom)fietsers en motorrijders levensgevaarlijk zijn. De aanwezigheid van damherten op of nabij de weg vergroot de verkeersonveiligheid. Ongelukken kunnen ontstaan doordat mensen afremmen (gevaar voor achteropkomend verkeer), afgeleid worden van de rest van het verkeer (gevaar voor tegemoetkomend verkeer) of proberen de dieren te ontwijken. Door gericht preventief afschot wordt het risico op verkeersincidenten verkleind. Bovendien kan daarmee onnodig lijden bij een damhert als gevolg van een aanrijding worden voorkomen. Damherten die worden aangereden sterven direct of raken gewond. Veel van de verwondingen als gevolg van een aanrijding zijn zwaar letsel. Desondanks zal het dier altijd proberen te vluchten. De dieren zijn in staat om, ook bij meerdere breuken aan poten of bekken, met deze verwonding nog een grote afstand af te leggen.

Middelen en methoden

In artikel 3.25, eerste lid van de Wet natuurbescherming is bepaald dat bij onder meer het geven van een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt. Op grond van artikel 3.26, derde lid, Wet natuurbescherming kan hierbij ook ontheffing – daaronder begrepen de opdracht tot populatiebeheer – worden verleend van de regels die krachtens artikel 3.26, tweede lid, van de Wnb zijn gesteld aan het gebruik van het geweer en munitie.

Geweel en munitie

De damherten zijn in de loop van de 10 jaar, dat zij zelfstandig in de polder Westveen leven, erg schuw geworden.¹³ Daardoor komt een methode zoals ‘vangen en euthanaseren’ niet in aanmerking en is afschot het aangewezen middel. Geweren zijn een geschikt middel om damherten te doden. Wij wijzen derhalve het gebruik van het (kogel-)geweer ter uitvoering van de opdracht aan, mits voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 3.26, eerste lid Wet natuurbescherming jo. artikel 3.13, lid 3, Besluit natuurbescherming. Dit houdt in dat een kogelgeweer een magazijn heeft dat ten hoogste twee patronen kan bevatten, tenzij het is voorzien van een grendelinrichting waarmee het wapen handmatig schot voor schot wordt geladen.

Tevens dient bij de uitvoering van deze opdracht voldaan te worden aan de eisen die op grond van artikel 3.26, tweede lid, Wet natuurbescherming jo. artikelen 3.14 en 3.15, eerste lid sub b, Besluit natuurbescherming gesteld worden aan het geweer en de munitie. Dit houdt in dat:

¹² Zie ook Faunabeheerplan damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020 en ‘Aanrijdingen met reeën in Utrecht’, Terra Salica 2011

¹³ Mondelinge mededeling van de heer A. de Beer, muskusrattenbestrijder in onder andere polder Westveen.

- Kogelpatronen geen militaire kogelpatronen zijn, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.
- Geweren met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 2.200 Joule op 100 meter afstand van de loopmond bedraagt.

Geluiddemper

Het is op grond van art. 3.13, vierde lid, Besluit natuurbescherming verboden om een geweer te voorzien van een geluiddemper. Op grond van art. 3.26, derde lid, Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd om daarvoor ontheffing te verlenen. Wij maken van die bevoegdheid gebruik en voeren daartoe het volgende aan.

Hoewel het geweer geschikt is om damherten te doden, zal bij afschot het geluid van een schot eventueel andere aanwezige damherten op de vlucht doen slaan waardoor verdere afschot bemoeilijkt wordt. Het gebruik van een geluiddemper kan dit effect verkleinen. Uit ervaring met afschot van damherten in het gebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen is gebleken dat door het gebruik van geluiddempers het mogelijk is om afschot te plegen zonder dat damherten een negatieve associatie leggen tussen het plegen van afschot en menselijk handelen. De herten kunnen het schot middels demper moeilijker plaatsen, ze weten niet goed waar het vandaan komt. In meerdere gevallen is gebleken dat dan zelfs een tweede schot, snel na het eerste schot, mogelijk zou kunnen zijn aangezien ze niet direct “de benen nemen”. Dat heeft onder andere te maken met de veranderde resonantie van het schot. Zeker in een kleinere populatie is het schrik-effect van een schot zonder demper veel groter. Ook vermindert het gebruik van een geluiddemper de geluidsoverlast voor andere dieren en mensen. Te denken valt aan de bewoners van een groot caravanpark aan de noordzijde en die van de bebouwing van het dorp Woerdense Verlaat aan de zuidzijde van het relatief kleine gebied.

Gebruik van het geweer gedurende het hele etmaal

Artikel 3.16, eerste lid, sub a, Besluit natuurbescherming verbiedt het gebruik van het geweer vóór zonsopgang en na zonsondergang. Wij zijn op grond van art. 3.26, derde lid Wet natuurbescherming bevoegd om hiervoor ontheffing te verlenen. Wij maken van die bevoegdheid gebruik en staan toe dat het geweer gebruikt wordt gedurende het hele etmaal.

Damherten die foerageren verplaatsen zich veelal rond de schemering en in de nacht, zodat de beste kansen om deze dieren te kunnen doden ook in deze periode vallen. Tevens is de kans dat er zich mensen (anderen dan de uitvoerders van deze opdracht) 's nachts binnen het beheergebied bevinden nihil, hetgeen het beheer beter uitvoerbaar maakt.

Kunstlicht en nachtzichtapparatuur

Op grond van artikel 3.13, vierde lid, Besluit natuurbescherming mag een geweer niet zijn voorzien van kunstlicht of enig ander instrument om in de nacht te schieten, waaronder nachtzichtapparatuur. Wij zijn op grond van artikel 3.26, derde lid, Wet natuurbescherming bevoegd om hiervoor ontheffing te verlenen. Wij maken van die bevoegdheid gebruik en voeren daartoe het volgende aan.

Omdat wij het gebruik van het geweer ook in de schemering en tijdens nachtelijke uren toestaan, is een goed zicht ook in de winterperioden en bij somber weer van groot belang. Kunstlicht is daarbij onontbeerlijk, maar niet voldoende. Nachtzichtapparatuur heeft een aantal voordelen boven of in aanvulling op kunstlicht:

- een uitvoerder heeft beter zicht ten opzichte van het gebruik van kunstlicht. Bij het gebruik van nachtzichtapparatuur is er vooral sprake van een veel beter zicht op de omgeving. Bij het gebruik van kunstlicht daarentegen is het zicht buiten de lichtbundel erg beperkt.
- Schadebestrijding met nachtzichtapparatuur kan bovendien de nodige onrust voorkomen in de situatie dat de schadebestrijding plaatsvindt in de omgeving van bebouwing. Het gebruik van een kunstmatige lichtbron valt dan veel meer op.
- Schadebestrijding met nachtzichtapparatuur kan onnodige meldingen bij politie over

gebruik van schijnwerpers voorkomen.

De schadebestrijding met gebruik van deze nachtzichtapparatuur kan, net zoals bij kunstlicht en richtkijker aan het geweer, ook door één persoon worden uitgevoerd.

Het gebruik van nachtzichtapparatuur vergroot de veiligheid van de uitvoerders. Bovendien helpt het bij het vinden van de (gewonde) damherten, waardoor de uitvoering efficiënter kan worden uitgevoerd en een eventueel gewond damhert snel uit zijn lijden verlost kan worden.

Hond

Tot slot wijzen wij honden, zijnde geen lange honden, aan. Indien nodig kan de hond ingezet worden bij de nazoek van gewonde damherten. Dit voorkomt ook dat de dieren te lang lijden als ze aangeschoten worden, maar nog in staat zijn weg te vluchten.

Duur van de opdracht

De opdracht dient zo snel mogelijk uitgevoerd te worden ter voorkoming dat de populatie nog verder groeit en er (steeds) meer dieren afgeschoten moeten worden. De looptijd van de opdracht stellen wij wel vast op de gebruikelijke termijn van 5 jaar, maar dit is uitdrukkelijk bedoeld als maximale termijn. Wij gaan ervan uit en achten het mogelijk dat binnen die periode de opdracht ook volledig uitgevoerd kan zijn.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de opdracht te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de vergunningplicht van de Wet natuurbescherming in het kader van de gebiedsbescherming (Natura 2000). Hiervoor zijn wij het bevoegd gezag.

Ook wijzen wij erop dat voor het gebruik van een geluiddemper naast toestemming op grond van de Wet natuurbescherming ook toestemming is vereist op grond van de Wet wapens en munitie, omdat de geluiddemper valt binnen de categorie I wapens (artikel 2, eerste lid, categorie I, onder 3, van de Wet Wapens en Munitie). Hiervoor is de korpschef van politie namens de Minister van Veiligheid en Justitie het bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande concluderen wij dat ter beperking van de omvang van de populatie verwilderde damherten, die in en nabij polder Westveen (gemeente Nieuwkoop) leven een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, in samenhang met het vierde lid, Wet natuurbescherming kan worden gegeven. Ter uitvoering van de opdracht kan gebruik worden gemaakt van het geweer met geluiddemper en honden, niet zijnde lange honden, kunstlicht en nachtzichtapparatuur. Er mag gedurende het gehele etmaal van de middelen en methoden gebruik gemaakt worden. Hierbij hebben uitvoerders toegang tot alle gronden, met uitzondering van particuliere erven en tuinen.